

Διαφωτισμός και διαμόρφωση των πολιτικών ιδεολογιών στην Ελλάδα

Ενότητα 2: Παλιό Καθεστώς και Διαφωτισμός

Σπύρος Μαρκέτος
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Διαφωτισμός και διαμόρφωση των πολιτικών ιδεολογιών στην Ελλάδα

Παλιό Καθεστώς και Διαφωτισμός

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Αντιλήψεις για τις ιδεολογίες.
2. Διαφορές ιδεολογίας και θρησκείας.
3. Ο όρος ιδεολογία.

Σκοποί ενότητας

- Να κατανοηθούν οι αντιλήψεις που έχουν αναπτυχθεί για τις πολιτικές ιδεολογίες.
- Να αναλυθούν οι λειτουργίες της ιδεολογίας και της θρησκείας.
- Να γίνει αντιληπτό αν η επιστήμη είναι ιδεολογία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πολιτικές ιδεολογίες και άλλα συστήματα σκέψης

Πολιτικές ιδεολογίες και άλλα συστήματα σκέψης

- Υπάρχουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις πολιτικές ιδεολογίες και σε άλλα συστήματα σκέψης.
- Υπάρχουν πολλές λειτουργίες της ιδεολογίας στον νεώτερο κόσμο, αλλά είναι διαφορετικά τα πράγματα. Οι διαφορές θρησκειών και ιδεολογιών είναι μεγαλύτερες από τις ομοιότητές τους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο όρος ιδεολογία

Ο όρος ιδεολογία

- **Η Ρίζα του όρου**
- Αποτελείται από τις λέξεις ιδέα + όρος. Προέρχεται από την ελληνική γλώσσα. Ο όρος ιδεολογία είναι ελληνικός .
- Η ιδεολογία είναι μια επιστημονική λέξη που δεν υπάρχει στον καθημερινό λόγο και γι' αυτό έχει πιο συγκεκριμένο νόημα από αυτό που της δίνουμε εμείς, και όχι το απροσδιόριστο νόημα που παίρνει από την κοινή χρήση, που δεν ξέρουμε ποιο είναι.

Ο όρος ιδεολογία

- Η δημιουργία του όρου
- Ο όρος ιδεολογία δημιουργήθηκε στη Γαλλία.
- Ο Γάλλος λόγιος Antoine Destutt de Tracy, κληρονόμος των εγκυκλοπαιδιστών έπλασε τον όρο στη Γαλλία.
- Ο de Tracy ονειρεύτηκε την ιδεολογία για να φτιαχτεί μια επιστήμη των ιδεών στα πρότυπα των θετικών επιστημών.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Επιστημονική μέθοδος

Επιστημονική μέθοδος

- **Επιστημονική μέθοδος**
- Ένα βασικό στοιχείο της επιστημονικής σκέψης είναι η παρατήρηση, το πείραμα για να βγάλουν άποψη οι επιστήμονες.
- Αυτό που έκαναν οι Διαφωτιστές τον 18^ο αιώνα ήταν να εφαρμόσουν την επιστημονική μέθοδο, η οποία στηρίζεται στην παρατήρηση των γεγονότων και των φαινομένων για να δουν αν τα αποτελέσματα μπορούν να επαληθεύσουν κάποιες θεωρίες, υποθέσεις έρευνας.

Επιστημονική μέθοδος

- Στη θρησκεία υπάρχουν βεβαιότητες στην επιστήμη δεν υπάρχουν βεβαιότητες. Αντίθετα υπάρχει παρατήρηση και πείραμα με τις αρχές του ορθού λόγου.
- Αρχές του ορθού λόγου: πρωτοδιατυπώθηκαν, συγκροτήθηκαν σε σώμα στους Μεσαιωνικούς χρόνους και διατυπώθηκαν από τους ορθολογιστές φιλόσοφους όπως ο **Ντεκάρτ**.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εμφάνιση του κινήματος του Διαφωτισμού

Εμφάνιση του κινήματος του Διαφωτισμού

- Στο χώρο μας, η εμφάνισή του γίνεται στα Βαλκάνια, και αποτελεί τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό ή βαλκανικό Διαφωτισμό.
- Εξαπλώνεται σε ορισμένα αστικά κέντρα, Στις εστίες του Διαφωτισμού χρησιμοποιείται η ελληνική γλώσσα. Σε μια έκταση ολόκληρης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και των ελληνόφωνων παροικιών στη Δύση.
- Οι Διαφωτιστές φτιάχνουν έναν νέο νομιμοποιημένο τρόπο σκέψης που συγκρούεται με τον θρησκευτικό τρόπο σκέψης, ο οποίος σιγά-σιγά τον αντικαθιστά μετά τη Γαλλική Επανάσταση, αρχικά μεταξύ των ισχυρών και σε ολοένα μεγαλύτερα κομμάτια του λαού κυρίως μέσω των ιδεολογιών.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μαρξιστική θεωρία της ιδεολογίας

Μαρξιστική θεωρία της ιδεολογίας

- Ο Μαρξ αναπτύσσει μια θεωρία της ιδεολογίας εντελώς διαφορετική από την προσέγγιση του Ντε Τρασύ.
- Για τον Μαρξ η ιδεολογία δεν είναι ουδέτερη, είναι ο αντίθετος πόλος της επιστήμης (ιστορικός υλισμός).
- Για τον Μαρξ δεν υπάρχουν ιδέες κοινωνικά μετέωρες.

Μαρξιστική θεωρία της ιδεολογίας

- Ο Μαρξ φέρνει στο κέντρο την ταξική ανάλυση. Οι ιδέες φτιάχνονται μέσα στην κοινωνία, στο μυαλό των ανθρώπων.
- Η ιδέα απαιτεί ερμηνεία, είναι μια πρόσβαση διαμεσολαβημένη.
- Οι ιδέες γίνονται υλικές δυνάμεις και παίζουν ρόλο στον κόσμο μας.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σπύρος Μαρκέτος.
«Τίτλος Μαθήματος. Διαφωτισμός και διαμόρφωση των πολιτικών
ιδεολογιών στην Ελλάδα. Παλαιό Καθεστώς και Διαφωτισμός». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Φράγκου
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

